

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie și de către inculpat, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Dejmari Ion XXXX, născut la xxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxxx, s. xxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 24.09.2020 – 29.10.2020 (prima instanță);
2. 18.11.2020 – 19.01.2021 (instanța de apel);
3. 24.03.2021 – 25.05.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei /sediul Rezina/ din 29 octombrie 2020, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Dejmaru Ion a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 8 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 11 790 lei.

A fost decisă soarta corpurilor delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentință, prima instanță a constatat că, Dejmaru Ion, la data de 04 iunie 2020, aproximativ în jurul orei 00:10, aflându-se împreună cu Mustia Sergii, în oșpeție la domiciliul consăteanului său Macrii Vasile, situat în satul xxxxx, raionul xxxxx, în rezultatul unui conflict apărut spontan între el și Mustia Sergii, pe fonul consumului de băuturi alcoolice împreună cu acesta, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, urmărind scopul omorului intenționat

a lui Mustia Sergii și acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, conștient i-a aplicat lui Mustia Sergii multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, inclusiv în regiunea abdomenului și toracelui, regiuni de importanță vitală ale corpului, cauzându-i ultimului conform raportului de expertiză medico-legală nr.202026D0114 din data de 19 iunie 2020, leziuni corporale sub formă de „Traumă contuză a toracelui și abdomenului. Echimoze pe torace și abdomen. Hemoragii în țesuturile moi pericostale și peristernale. Fractură sternală directă, completă. Fracturi costale indirecte, complete, bilateral, cu lezarea pleurei parietale. Lezarea parenchimului pulmonar bilateral și lobului drept al ficatului. Hemoragie internă abundentă: hemotorace (cc 1100 ml sânge fluid și unice cheaguri), hemoperitoneu (cca 1800 ml sânge fluid și unice cheaguri) care conform criteriului pericolului pentru viață se califică ca vătămare gravă” și respectiv în rezultatul șocului hemoragic, ca urmare a hemoragiei interne abundente, datorate leziunilor corporale cauzate, victima Mustia Sergii, în scurt timp a decedat la locul producerii incidentului.

Astfel, acțiunile lui Dejmaru Ion au fost încadrate în baza art. 145 alin.(1) Cod penal după indicii calificativi ”*omorul intenționat, adică omorul intenționat al unei persoane*”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-nului Rezina, Odajiu Stanislav, solicitând casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului a-i stabili pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, invocând că, pedeapsa aplicată inculpatului Dejmaru Ion nu corespunde pericolului social al faptei săvârșite de acesta, sancțiunea stabilită fiind nemotivat de blândă, la stabilirea pedepsei prima instanță nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite (a comis o infracțiune deosebit de gravă, îndreptată împotriva persoanei), de motivul acesteia, de persoana celui vinovat și anume că la locul de trai inculpatul se caracterizează nesatisfăcător, comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021:

S-a respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței.

În conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, fiind constatată încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție garantate de art. 3 CEDO, s-a redus pedeapsa aplicată lui Dejmaru Ion prin sentința Judecătoriei Orhei(sediul Rezina) din 29 octombrie 2020, cu 144 zile, pentru perioada detenției sale în calitate de prevenit 05.06.2020-29.10.2020, în Penitenciarul nr. 17 Rezina.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Dejmaru Ion a săvârșit infracțiunea imputată lui, aceste împrejurări au fost

constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În continuare, instanța de apel a indicat că, prima instanță la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Cu referire la demersul inculpatului Dej mari Ion, care a fost depus în cadrul examinării cauzei în instanța de apel privind aplicarea art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, pentru perioada 05.06.2020-29.10.2020 deținut în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 17 Rezina, instanța de apel a conchis în privința lui Dej mari Ion încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, motiv din care a dedus din pedeapsa definitivă numită prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Rezina din 29.10.2020 lui Dej mari Ion, de 8 ani și 6 luni închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, arestarea preventivă, conform prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, calculându-se două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, pentru perioada 05.06.2020-29.10.2020, reducând pedeapsa închisorii cu 144 zile.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

4.1 Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea parțială a deciziei în partea aplicării prevederilor art. 385 Cod de procedură penală, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând:

- acuzarea nu este decord cu poziția instanței de aplicare a prevederilor art. 385 CPP, deoarece singurul apel depus împotriva sentinței instanței de fond, apelul procurorului, a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței fără modificări;

- pentru a fi aplicate prevederile art. 385 CPP, la materialele cauzei nu au fost anexate careva probe care ar atesta că inculpatul Dej mari Ion s-a aflat în condiții de detenție care nu corespund minimului necesar pentru deținerea sa în custodia statului, nefiind apreciate careva date din raportul administrației Penitenciarului nr. 13 Chișinău, deoarece asemenea raport nu există în privința inculpatului, s-au cel puțin la materialele cauzei nu a fost anexat;

- nu se cunoaște în ce cameră s-a aflat inculpatul Dej mari, perioada aflării sale în detenție, suprafața camerei de detenție și numărul de locuri, nu se cunoaște informația - câte din locurile de detenție au fost efectiv ocupate pentru fiecare

perioadă în parte etc.;

- inculpatul și apărarea nu a prezentat careva probe prin care să fie stabilit că i s-a încălcat dreptul la condițiile de detenție garantate de art. 3 din CEDO, solicitarea apărării având un caracter pur declarativ;

- la materialele cauzei lipsesc careva probe care ar confirma faptul că, inculpatul în perioadele deținerii sale în penitenciar ar fi înaintat careva plângeri în adresa administrației penitenciarului unde a fost deținut, prin care să indice că condițiile de detenție în care se află sunt inumane sau degradante și/sau lipsă/calitatea asistenței medicale, fapt neconstatat în ședința instanței de apel;

4.2 Inculpatul, neindicând nici un temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin.

(1) Cod de procedură penală, solicită să-i fie schimbat tipul penitenciarului în care execută pedeapsa, în penitenciar de tip semiînchis, invocând:

- dorește să fie încadrat în câmpul muncii;

- tatăl inculpatului este singur și se află în apropiere, astfel o să îi fie mai ușor să îngrijească de el.

5. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că recursul declarat de către procuror urmează a fi admis, iar recursul declarat de către inculpat urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

5.1 Cu privire la recursul declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori

numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Conform art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali – vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că recurentul indică ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că: hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, temei ce s-a confirmat.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul invocat de recurent în prezentul recurs ordinar și-a găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or, instanța de apel nu a clarificat obiectiv demersul înaintat de inculpat privind condițiile de detenție, adoptând o decizie neargumentată în această latură.

Colegiul penal lărgit acceptă argumentul recurentului precum că: „instanța de apel și-a motivat incorect soluția adoptată, neacordând deplină eficiență prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.”

Colegiul penal lărgit constată că, la data de 19 ianuarie 2021, când a fost pronunțat dispozitivul deciziei, la materialele cauzei nu erau anexate careva probe ce ar confirma cele invocate de inculpat referitor la condițiile de detenție, mai mult, însuși procurorul în cadrul ședinței de judecată(f.d. 91 v. II) la etapa susținerilor verbale a indicat că cererea urma a fi probată prin careva informație prezentată de către penitenciar, prin care să confirme cele invocate de inculpat, fapt ce a fost ignorat de către instanța de apel.

Mai mult, Colegiul penal lărgit mai constată că, instanța de apel în decizie, în partea descriptivă, își motivează soluția prin raportul Penitenciarului nr. 17 Rezina(f.d. 110 v.II), raport care a fost recepționat de instanța de apel la data de 01 februarie 2021(f.d. 80 v.II), adică după pronunțarea dispozitivului deciziei instanței de apel din 19 ianuarie 2021, astfel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a emis o soluție care a fost întemeiată doar pe demersul declarativ al inculpatului, ignorând prevederile alin. (5) al art. 385 Cod de procedură penală: „În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”, astfel nu este clar, în baza la ce instanța de apel a constatat încălcarea drepturilor inculpatului privind condițiile de detenție, fără a avea raportul administrației penitenciarului.

Mai mult, Colegiul penal lărgit conchide că, constatarea instanței de apel(f.d. 110 v.II) precum că: pct. „**68.Potrivit raportului Penitenciarului nr. 17 Rezina, DEJMARI Ion, s-a aflat în arest preventiv de la 05.06.2020 până la 29.10.2020, adică 144 zile, fiind deținut în Penitenciarul nr.17 - Rezina, în următoarele perioade și celule: 09.06.2020-24.06.2020, în celula nr. 78, 3 paturi, 15.32 m²; 24.06.2020-09.09.2020, în celula nr. 87, 4 paturi, 16.06 m²; 09.09.2020-22.09.2020, în celula nr. 69, 3 paturi, 14.38 m²; 2.09.2020-prezent, în celula nr. 79, 3 paturi, 14.38 m²;**

69.Potrivit art.464 al hotărârii nr.583 din 26.05.2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

70.Colegiul Penal constată că în perioada în care s-a deținut DEJMARI Ion, în Penitenciarul nr.17-Rezina, dânsul a fost asigurat cu un spațiu mai mic de 4 metri pătrați, în unele celule fiind deținut într-o suprafață chiar și mai puțin de 3 metri pătrați, fapt care, conform Hotărârii Guvernului sus indicată, constituie un tratament inuman și constată că prin aceasta s-au încălcat drepturile privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”, este una eronată, or, efectuând un simplu calcul matematic se deduce că inculpatul a fost asigurat cu un spațiu mai mare de 4 m² - în celula nr. 78, 3 paturi, 15.32 m² – 5.1 m²; în celula nr. 87, 4 paturi, 16.06 m² – 4.01 m²; în celulele nr. 69, 79, 3 paturi, 14.38 m² – 4,79 m².

Colegiul penal lărgit, mai indică în acest sens că, conform raportului Penitenciarului nr. 17 din 19 ianuarie 2021(f.d. 81 – 86 v.II): „În temeiul argumentelor prezentate supra ce țin de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 17 – Rezina, solicităm respingerea plângerii deținutului DejMari Ion, ca neîntemeiată și nefondată.”, astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel nefondat a admis demersul inculpatului, a constatat încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție garantate de art. 3 CEDO și a redus pedeapsa aplicată, fără o motivare cuvenită.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel adoptând soluția conform art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, nu a ținut cont că la materialele cauzei nu au fost anexate careva probe care ar atesta că inculpatul Dejmarî Ion s-a aflat în condiții de detenție care nu corespund minimului necesar pentru deținerea sa în custodia statului, și a emis o soluție care nu cuprinde motive clare și care urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Totodată, Colegiul penal lărgit mai invocă, că instanța de apel prin soluția adoptată a respins apelul procurorului ca nefondat cu menținerea sentinței fără modificări, adică nu a intervenit în sentință dar a aplicat prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, fără a indica normele legale care permit astfel de intervenție în sentință.

5.2 Cu privire la recursul declarat de către inculpatul Dejmarî Ion:

Colegiul penal lărgit conchide că, sentința primei instanțe nu a fost atacată cu apel de către inculpat(pct. 2 din prezenta decizie).

Conform art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală: *„Nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația. Procurorul care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia prin care a fost admis apelul declarat din partea apărării.”*

Colegiul penal lărgit constată că deoarece inculpatul nu a folosit calea de atac apelul asupra sentinței, în prezent nu poate ataca decizia instanței de apel cu recurs ordinar, deoarece lui nu i s-a înrăutățit situația, prin soluția adoptată de instanța de apel în comparație cu soluția din sentință.

Astfel, Colegiul penal lărgit indică că, lipsa apelului inculpatului împotriva sentinței, îl privează în prezent de dreptul de a declara recurs ordinar criticând decizia instanței de apel prin care a fost menținută sentința, ce este în conformitate cu prevederile art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală.

5.3 La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel declarată de procuror și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat de procuror, nominalizate și în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în baza probelor cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, cu respectarea cerințelor art. 414, 415 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, conformă cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către inculpatul Dejmarion.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Dejmarion XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **24 iunie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion